

МСФЗ 17

Страхові контракти

Даррел Скотт

Березень 2023 року

Національний банк України

Відмова від відповідальності

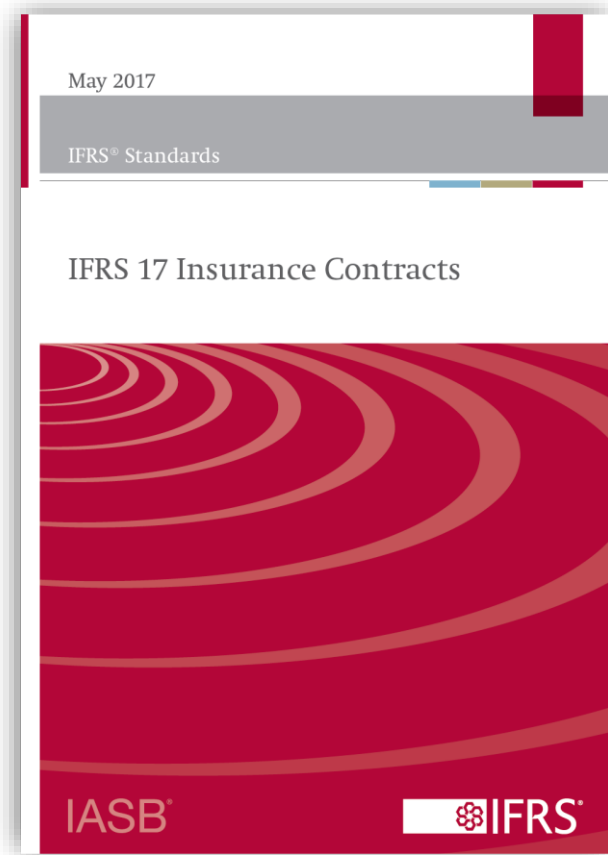
Цей курс містить матеріали, захищені авторським правом IFRS® Foundation, усі права на які захищено. Відтворено Даррелом Скоттом з дозволу IFRS Foundation. Третім сторонам не надається дозвіл на відтворення чи розповсюдження. Для отримання повного доступу до стандартів МСФЗ та інформації щодо роботи IFRS Foundation, відвідайте веб-сайт <http://eifrs.ifrs.org>

Рада з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (International Accounting Standards Board® (IASB)), IFRS Foundation, автори та видавці не несуть відповідальності за будь-які збитки, спричинені діями, або утриманням від дій, на основі матеріалу цієї публікації, незалежно від того, чи такі збитки спричинені недбалістю або інакше.

Якщо не вказано інше, вимоги до бухгалтерського обліку, які є предметом цієї презентації, є стандартами МСФЗ, виданими IASB, які застосовуються 1 січня 2023 року або після цієї дати.

Погляди, викладені в цій презентації, є моїми власними і не обов'язково є поглядами будь-якої організації, з якою я пов'язаний..

Вступ МСФЗ 17 "Страхові контракти"

» МСФЗ 17

- » Заміняє проміжний Стандарт—МСФЗ 4
 - » вимагає послідовного обліку всіх страхових контрактів на основі поточної моделі оцінки
 - » надасть корисну інформацію про прибутковість страхових контрактів
- ## » Набуття чинності – 2023 рік
- » порівняльна інформація з перерахунком за один рік
 - » допускається дострокове застосування

Програма

МСФЗ 17 Програма

Сесія 1	Резюме: базова модель і підхід на основі розподілу премії (РАА)
Сесія 2	Підхід на основі розподілу премій (РАА) у порівнянні з незаробленою премією
Сесія 3	Виклики у застосуванні РАА
Сесія 4	Вимоги до розкриття та представлення інформації
Сесія 5	Перехід, презентації та розкриття інформації про перехід
Сесія 6	Аудиторські звіти та дотримання МСФЗ
Сесія 7	

Перехід

Програма МСФЗ 17

Сесія 9

Перехід

Перше застосування МСФЗ 17

Повністю ретроспективний підхід

Модифікований ретроспективний підхід

Підхід на основі справедливої вартості

Підходи до переходу

Стресові зони

Основні аспекти:

Нагадування «Підхід на основі будівельних блоків»

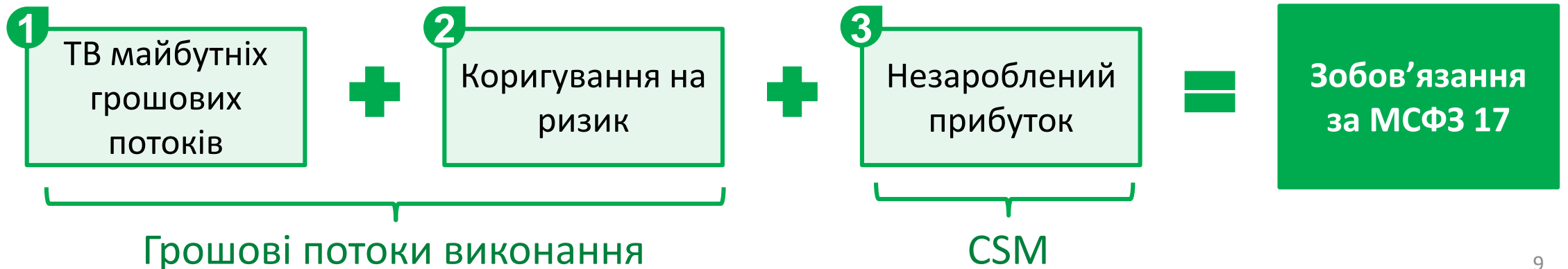
Всі страхові контракти оцінюються як сума:

» Грошових потоків виконання (FCF)

1. Теперішня вартість зважених на ймовірність очікуваних грошових потоків
2. Плюс чітке коригування на нефінансовий ризик (наприклад, страховий ризик)

» Контрактної сервісної маржі (CSM)

3. Незароблений прибуток від контрактів

Перше застосування МСФЗ 17

	1 ТВ майбутніх грошових потоків	2 Коригування на ризик	3 CSM
Діючі контракти (наприклад, контракти, укладені до кінця 2022 року)	✓ Звичайна оцінка за МСФЗ 17	✓ Звичайна оцінка за МСФЗ 17	✗ Перехідні вимоги
Новий бізнес (наприклад, контракти, укладені після 2022 року)	✓ Звичайна оцінка за МСФЗ 17	✓ Звичайна оцінка за МСФЗ 17	✓ Звичайна оцінка за МСФЗ 17

МСФЗ 9 та МСФЗ 17

	2017	2018	2022	2023
Фінансові інструменти	МСБО 39	МСФЗ 9			
Страхові контракти	МСФЗ 4	МСФЗ 4 зі змінами			МСФЗ 17

Підхід накладання

Доступно всім емітентам страхових контрактів

Доступно до застосування МСФЗ 17

Визнає в ОСІ (іншому сукупному доході), замість звіту про прибутки та збитки, волатильність, яка може виникнути, коли МСФЗ 9 застосовується до застосування МСФЗ 17 (для активів, переведених до FVPL (за справедливою вартістю через прибутки/збитки))

Тимчасове звільнення від МСФЗ 9

Доступно для компаній, діяльність яких пов'язана переважно зі страхуванням

Доступно до застосування МСФЗ 17

- Застосовується МСБО 39, а не МСФЗ 9
- Додаткове розкриття інформації надається для порівняння з компаніями, які використовують МСФЗ 9

Перше застосування МСФЗ 17

Річні звітні періоди, починаючи з:

2022

2023

**Дата переходу
Початок найближчого попереднього періоду**

Дії

- Оцінка кожної групи контрактів із застосуванням МСФЗ 17
- Припинення визнання наявних залишків так, ніби МСФЗ 17 завжди застосовувався
- Визнання чистої різниці у власному капіталі

Дата першого застосування(DIA)

Початок річного періоду коли суб'єкт господарювання вперше застосує МСФЗ 17

Дії

- Публікація першої фінансової звітності згідно з МСФЗ 17
- Перерахування порівняльних показників принаймні за один рік

На дату переходу

Перше застосування МСФЗ 17

Визначити метод для переходу за групою контрактів

1

Повністю ретроспективний підхід

1

Повністю ретроспективний підхід

- » Повний ретроспективний підхід оцінює діючі контракти на дату переходу **так, ніби суб'єкт господарювання завжди застосовував МСФЗ 17**
- » Принцип ретроспективного застосування викладено в МСБО 8 «Облікова політика, зміни в облікових оцінках та помилки»
- » Суб'єкту господарювання потрібно буде оцінити
 - » Тип контракту та модель, яку слід застосувати
 - » До якої групи був би віднесений контракт
- » Залежно від застосовної моделі

Повністю ретроспективний підхід

- » Повністю ретроспективний підхід **вимагає застосування даних і суджень** так, ніби на дату укладення контракту
- » Це **вимагає великої кількості даних**, тому:
 - » **Чим простіший контракт**, тим менше загальних даних потрібно
 - » **Чим новіший контракт**, тим менше історичних даних потрібно
 - » **Чим простіша модель бухгалтерського обліку**, тим менше історичних даних потрібно
- » На доступність даних впливають дані, доступні з попередньої практики, наприклад, звітність, що надається регулятору або звітність за РНП

Ризикове страхування (P&C)	Життя (Life)
✓	✓ ✗
✓	✗
✓	✗
✓	✓ ✗

1

Повністю ретроспективний підхід

Визначити	Загальна модель	РАА	Підхід зі змінною винагородою (VFA)	Перестраховування
CSM (контрактна сервісна маржа)	✓	✗	✓	✓
Компонент збитків	✓	✓	✓	✗
Дискреційні грошові потоки	✓	✗	✗	✗
Акумуляований інший сукупний дохід (OCI)	✓	✓	✓	✓
Зменшення ризику	✗	✗	✓	✗

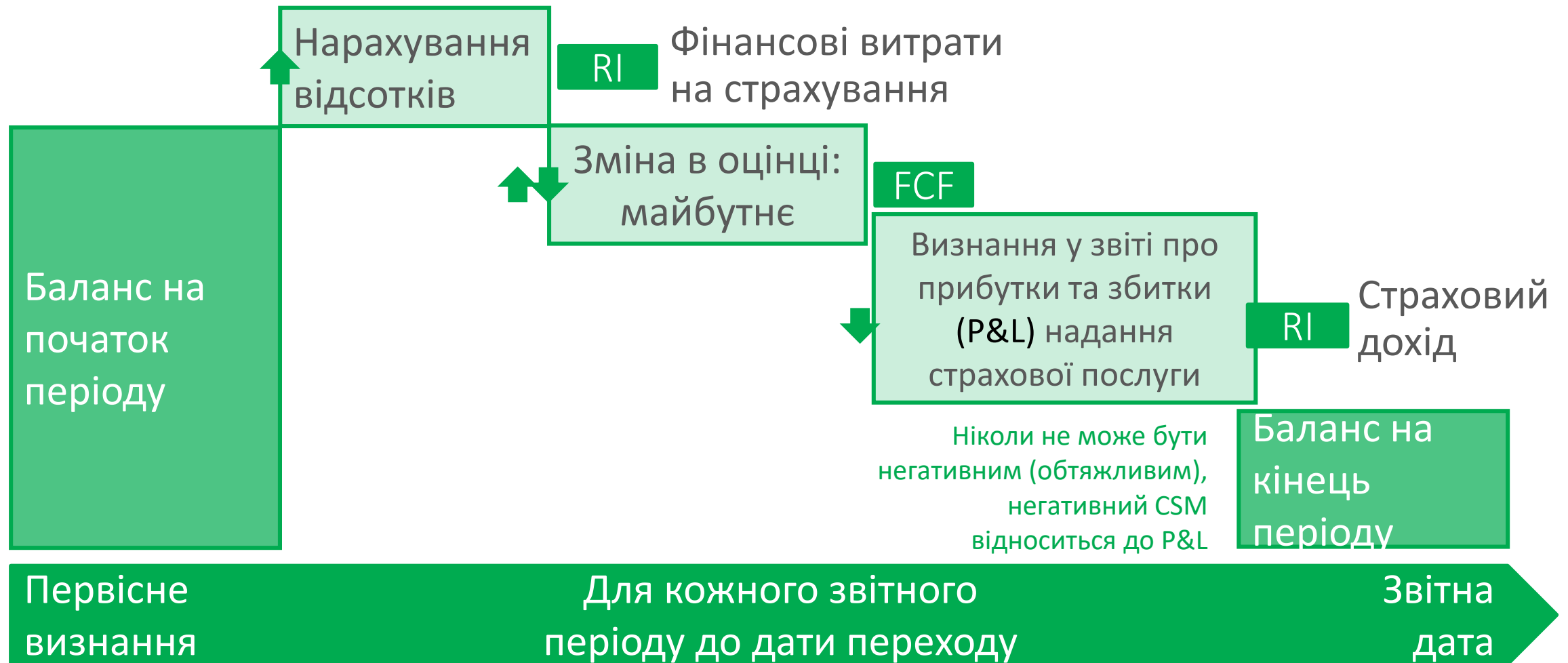
1

Повністю ретроспективний підхід

1. Оцінка

Первісне визнання	Кожен проміжний звітний період	Дата переходу
<ul style="list-style-type: none">• Яку модель застосовувати?• До яких груп належать контракти, які існують на дату переходу?• Визначення дискреційних грошових потоків	<ul style="list-style-type: none">• Жодних подальших дій після первісної оцінки	<ul style="list-style-type: none">• Жодних подальших дій після первісної оцінки

Повністю ретроспективний підхід Контрактна сервісна маржа (CSM)

Повністю ретроспективний підхід

1. Визначити CSM або компонент збитків

Первісне визнання	Кожен проміжний звітний період	Дата переходу
Визначити CSM/ Збитковий компонент	Визначити CSM/ Компонент збитковості	Визначити CSM/ Компонент збитковості
Визначити всі контракти в кожній групі <ul style="list-style-type: none"> • Для кожної групи визначити початок: <ul style="list-style-type: none"> • Грошових потоків • Дисконтних ставок • Коригування на ризик Отримати баланс на початок періоду	Скоригувати вхідний баланс на з урахуванням змін у: <ul style="list-style-type: none"> • Грошових потоках • Коригуванні на ризик • Нарахованих відсотках • Віднесення до прибутків/ збитків Визначити баланс на кінець періоду	Баланс на початок періоду

Повністю ретроспективний підхід Варіант *ОСІ* (інший сукупний дохід)

- » Сукупні фінансові витрати на страхування
 - » Первісна балансова вартість (МСФЗ 17)
 - » Плюс або мінус наступні грошові потоки та коригування
 - » Мінус поточна балансова вартість
- » Систематичний розподіл витрат протягом певного часу у прибутку або збитку
- » Балансова сума до ОСІ

Перше застосування МСФЗ 17

Визначити метод переходу за групою контрактів

1

Повністю ретроспективний підхід

Якщо неможливо

Якщо неможливо застосувати повний ретроспективний підхід

- » Неможливо застосувати (визначено МСБО 8) означає що:
 - » Неможливо зібрати дані за попередні періоди; або
 - » Суб'єкт господарювання не може уникнути використання ретроспективи
 - » Вимагає припущень щодо намірів керівництва в минулому; або
 - » Вимагає оцінок там, де неможливо знати, яка інформація про ці оцінки існувала, коли це необхідно
- » Наприклад, історичні дані для контрактів, випущених багато років тому, недоступні та/або потребуватимуть використання ретроспективних даних

Перше застосування МСФЗ 17

Визначити метод переходу за групою контрактів

1

Повністю ретроспективний підхід

Якщо неможливо

2

Модифікований ретроспективний підхід

- Модифікації доступні, за необхідності, враховуючи обґрунтовано необхідну та підтверджену інформацію
- Максимальне використання інформації, необхідної для повного ретроспективного підходу

Недостатня обґрунтована та підтверджена інформація

Модифікований ретроспективний підхід

Мета: отримати оцінку ретроспективного застосування, використовуючи наявну обґрунтовано необхідну та підтверджену інформацію.

» Для застосування модифікованого ретроспективного підходу:

» використовуйте обґрунтовано необхідну та підтверджену інформацію.

» максимізувати використання інформації, яка б використовувалася для застосування повністю ретроспективного підходу, але потрібно використовувати лише **доступну інформацію без надмірних витрат чи зусиль**

» За відсутності обґрунтовано необхідної та підтвердженої інформації, використовуйте вказані модифікації

Модифікований ретроспективний підхід *(продовження)*

- » Модифікації використовуються **лише в тому випадку**, якщо суб'єкт господарювання **не має обґрунтовано необхідної** та підтверджуваної інформації
- » **Дозволені модифікації:**
 - » Оцінка типу контракту, групування та визначення **дискреційних грошових потоків**
 - » **Визначення CSM** або **компоненту збитків** на дату переходу
 - » **Визначення кумулятивного OCI** (якщо суб'єкт господарювання вибирає представлення в OCI)

Модифікований ретроспективний підхід

Початкові оцінки

Використовуйте обґрунтовано необхідну та підтверджену інформацію, доступну на дату переходу для того, щоб:

- » Ідентифікувати контракти з ознаками прямої участі (DPF)
- » Ідентифікувати дискреційні грошові потоки для контрактів без DPF
- » Визначити групи

Модифікований ретроспективний підхід

Початкові оцінки - групи

Вимоги МСФЗ 17

Контракти, укладені з різницею в часі більш ніж один рік, не можуть бути включені в одну групу

Модифікація

Контракти, укладені з різницею в часі більш ніж один рік, **можуть бути включені** в одну групу

Застосовувати лише в тих випадках, коли немає обґрунтовано необхідної та підтверджуваної інформації

Модифікований ретроспективний підхід

Визначення CSM або компоненту збитків: майбутні грошові потоки

Очікувані майбутні грошові потоки на дату переходу (або раніше) – перспективно

Коригування минулих грошових потоків, про які відомо, що вони відбулися – фактичні

Дійсні контракти
на дату переходу

Контракти, термін
дії яких закінчився

Контракти, чинні на
момент первісного
визнання

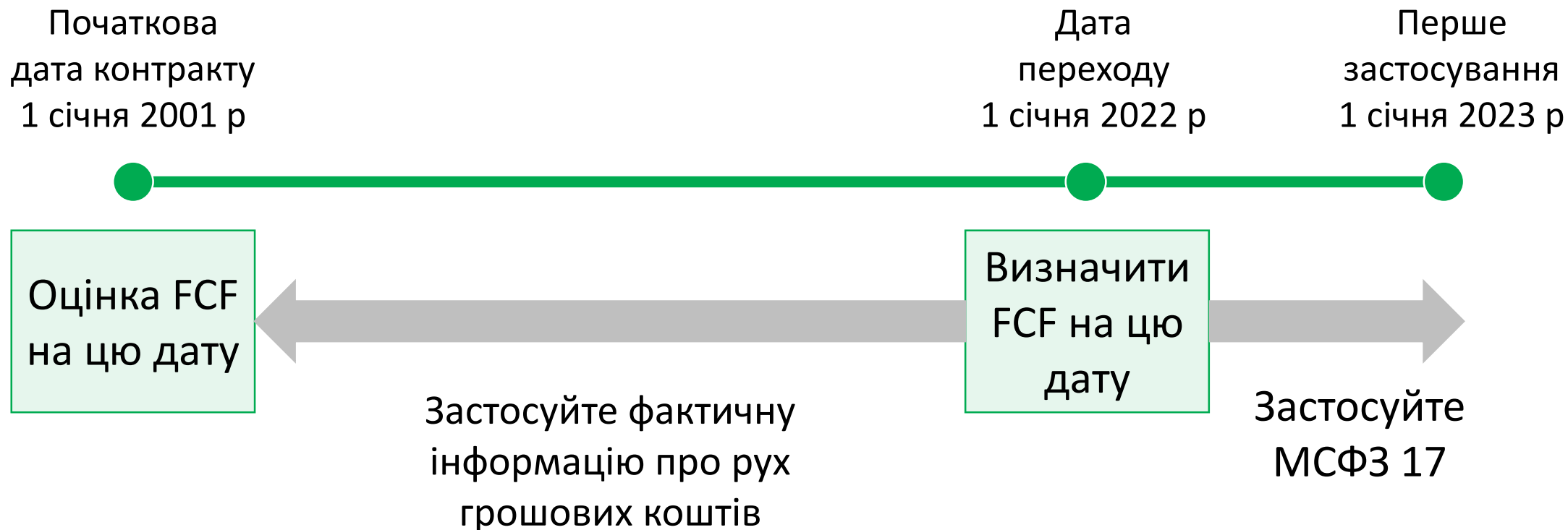

Очікувані майбутні грошові потоки на момент первісного визнання

Застосовувати лише в тих випадках, коли немає обґрунтовано необхідної та підтверджуваної інформації

Приклад

Визначення CSM або компоненту збитків: майбутні грошові потоки

Модифікований ретроспективний підхід

Визначення *CSM* або компоненту збитків: ставки дисконту

Оцініть ставку дисконту при первісному визнанні

Чи існує крива дохідності, яку можна спостерігати?

Так

Ні

A

Використовуйте криву дохідності, яку можна спостерігати

B

Застосовуйте середній спред

Застосовувати лише в тих випадках, коли немає обґрунтовано необхідної та підтверджуваної інформації

Модифікований ретроспективний підхід

Визначення CSM або компоненту збитків : дисконтні ставки

- A** Використовуйте спостережувану ставку, якщо вона наближена до кривої прибутковості, оціненої згідно з повним ретроспективним підходом, на період щонайменше три роки до дати переходу

(1) Крива дохідності за МСФЗ 17	(2) Спостережувана крива дохідності	Чи є (2) наближенням (1)	Модифікація
T-1, T-2, T-3	T-1, T-2, T-3	Так	Використовуйте спостережувану криву дохідності

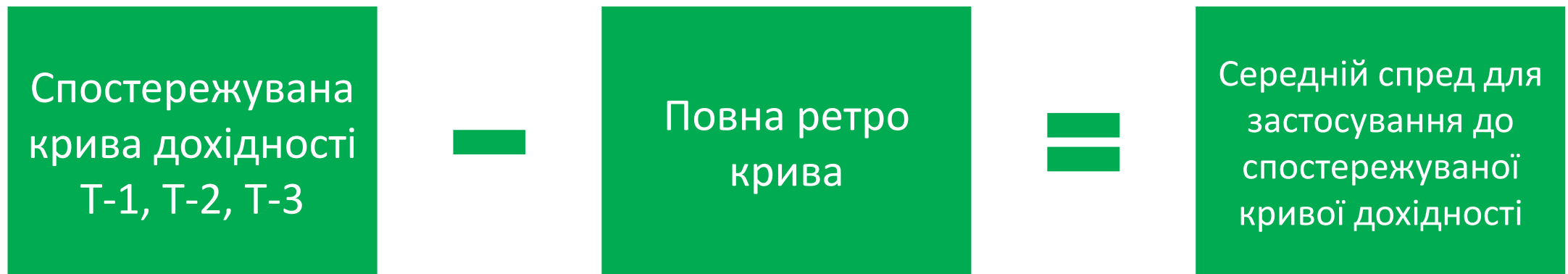
T = Дата переходу

Застосовувати лише в тих випадках, коли немає обґрунтовано необхідної та підтвердженої інформації

Модифікований ретроспективний підхід

Визначення CSM або компоненту збитків: ставки дисконту

- В** Якщо жодна спостережувана крива дохідності не є наближеною до кривої дохідності, яку було б застосовано за повного ретроспективного підходу, застосовуйте спред до спостережуваної кривої дохідності

T = Transition date

Застосовувати лише в тих випадках, коли немає обґрунтовано необхідної та підтверджуваної інформації

Модифікований ретроспективний підхід

Визначення CSM або компоненту збитків: Коригування на нефінансовий ризик

Коригування на нефінансовий ризик на дату переходу

Скоригуйте «попередні грошові потоки» на очікуване вивільнення коригування на ризик (посилаючись на подібні контракти, випущені на дату переходу)

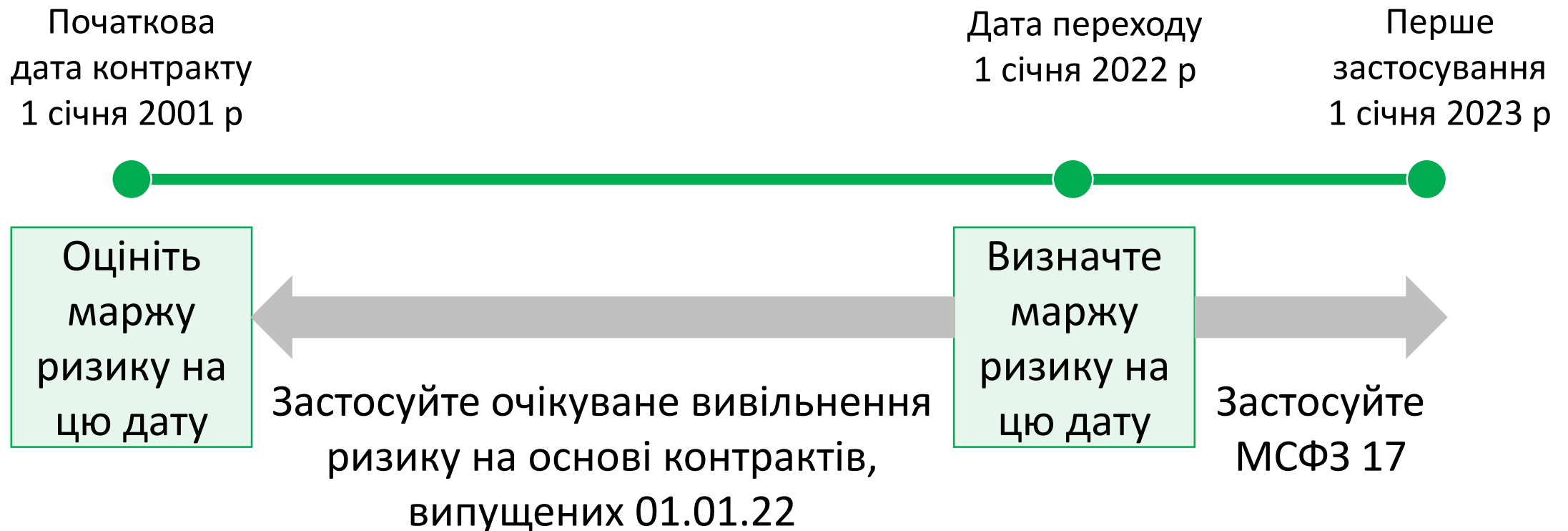

Очікувані майбутні грошові потоки при первісному визнанні

Застосовувати лише в тих випадках, коли немає обґрунтовано необхідної та підтвердженої інформації

Приклад

Визначення CSM або компоненту збитків : маржа ризику

Модифікований ретроспективний підхід Визначення CSM або компоненту збитків

Контрактна сервісна маржа

Розподіліть CSM до прибутку чи збитку на основі кількості одиниць покриття, що залишилися на дату переходу, порівняно з одиницями покриття, використаними до переходу

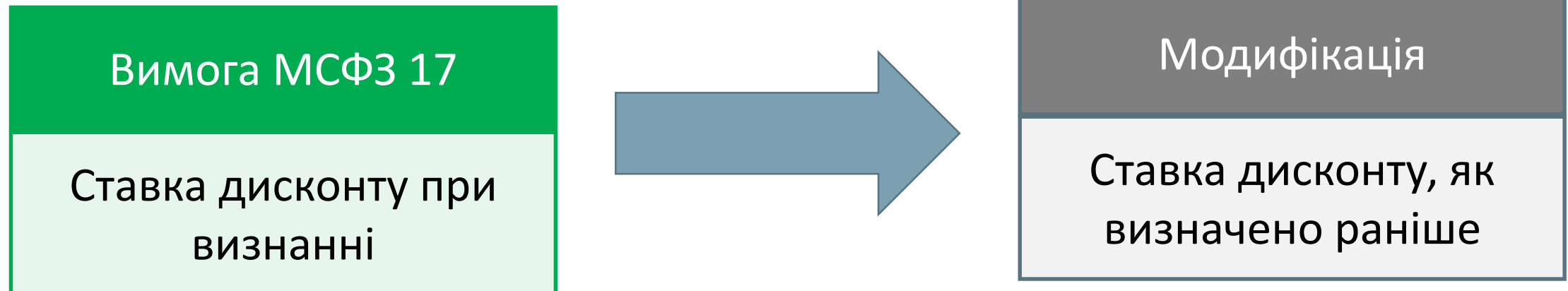
Компонент збитків

Визначте суми, віднесені на компонент збитків до переходу, використовуючи систематичну основу

Застосовувати лише в тих випадках, коли немає обґрунтовано необхідної та підтвердженої інформації

Модифікований ретроспективний підхід Застосування варіанту відображення в ОСІ (іншому сукупному доході)

- » Групи контрактів, які не укладені з різницею в часі більше ніж 1 рік (звичайний режим)
- » Систематичний розподіл у прибутках і збитках для груп, які застосовують варіант відображення в ОСІ, і подальше визначення CSM

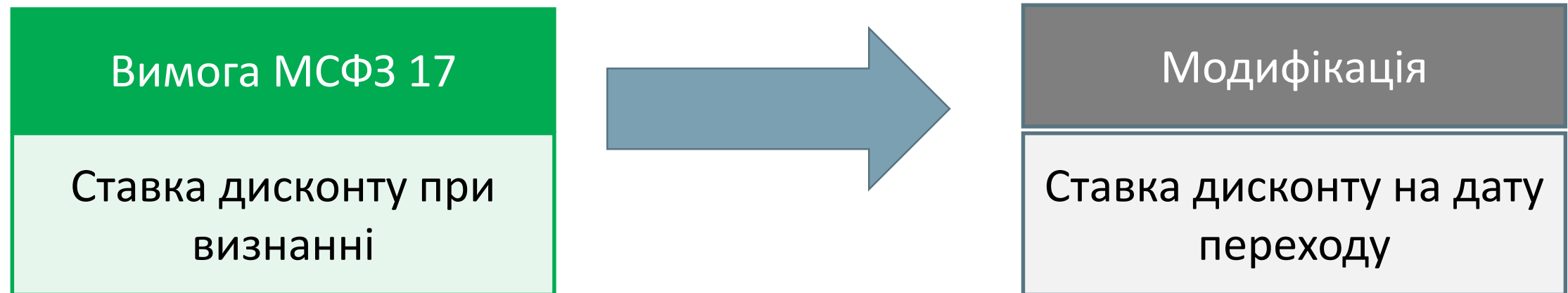

Застосовувати лише в тих випадках, коли немає обґрунтовано необхідної та підтверджуваної інформації

Модифікований ретроспективний підхід Застосування варіанту відображення в ОСІ (іншому сукупному доході)

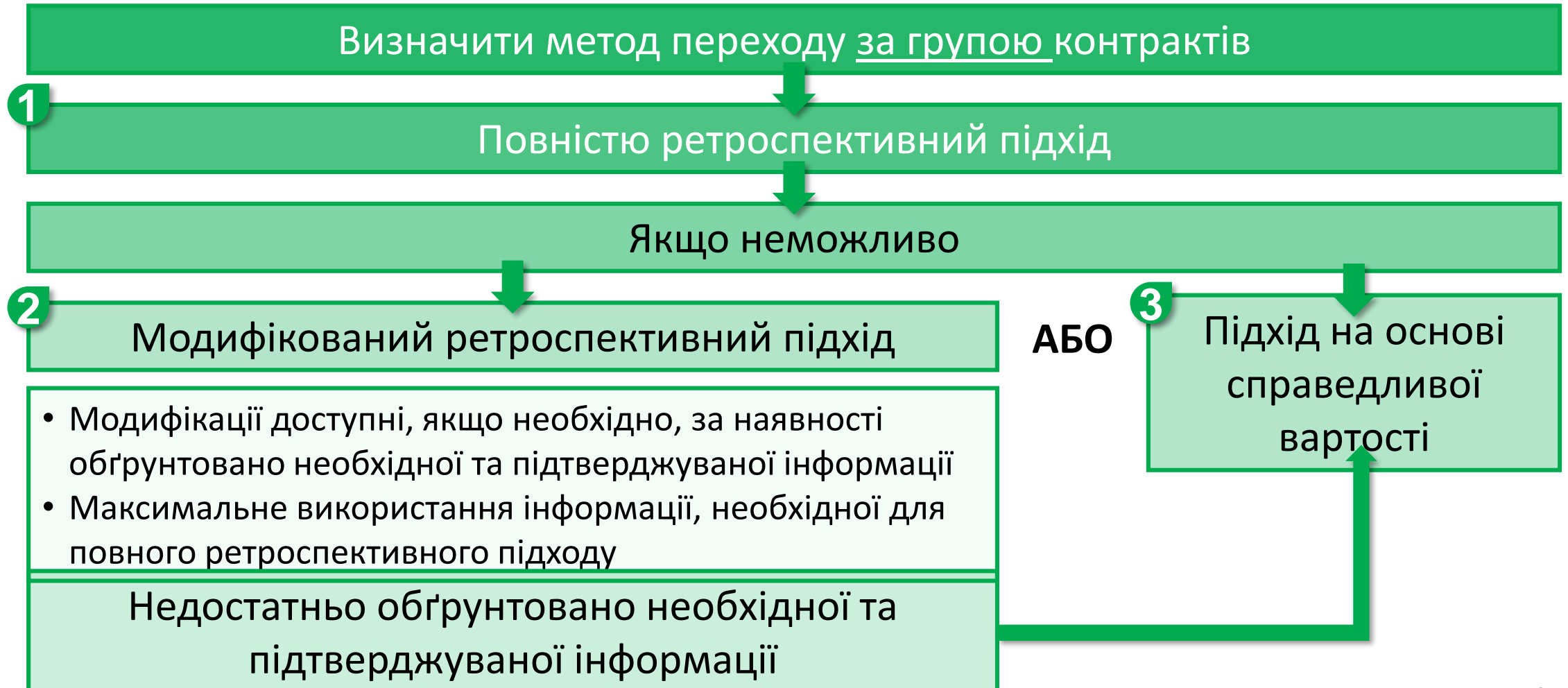
Альтернативно

- » Групи контрактів, які укладені з різницею в часі більше ніж 1 рік (модифікація)
- » Систематичний розподіл у прибутках і збитках для груп, які застосовують варіант відображення в ОСІ, і подальше визначення CSM

Застосовувати лише в тих випадках, коли немає обґрунтовано необхідної та підтверджуваної інформації

Перше застосування МСФЗ 17

Справедлива вартість групи страхових контрактів

- » Ціна, яка буде сплачена в транзакції між зацікавленим покупцем і зацікавленим продавцем = справедлива вартість

Підхід на основі справедливої вартості

Підхід нового старту (перспективний)

- » CSM або компонент збитку за зобов'язанням на залишок покриття на дату переходу визначається як різниця між справедливою вартістю групи страхових контрактів на цю дату та грошовими потоками виконання, визначеними на цю дату
- » Оцініть справедливу вартість групи контрактів, а не справедливу вартість грошових потоків виконання в межах контракту
- » Суб'єкту господарювання дозволено застосовувати підхід на основі справедливої вартості для зменшення ризику (навіть якщо ретроспективне застосування не є неможливим)

Справедлива вартість Початкові оцінки

Оцінити:

- » Чи є страхові контракти контрактами з ознаками дискреційної участі (DPF);
- » Визначте дискреційні грошові потоки
- » Визначте групи

Використовуйте обґрунтовано необхідну та підтверджену інформацію,
доступну на одну з таких дат

Дата початку або
первісного визнання

АБО

Дата переходу

Справедлива вартість Початкові оцінки - групування

» Страховик має вибір:

Включити в одну групу
контракти, укладені з
інтервалом не більше
одного року¹

АБО

Включити в одну групу
контракти, укладені з
інтервалом більше
одного року

¹ Лише якщо для цього є обґрунтовано необхідна та підтверджувана інформація

3 Підхід на основі справедливої вартості (продовження)

Вихідна ціна

Справедлива вартість – це ціна, яка була б отримана при продажі активу або сплачена за передачу зобов'язання в рамках звичайної операції між учасниками ринку на дату оцінки.

Не ліквідація і не примусовий продаж

Поточна ціна

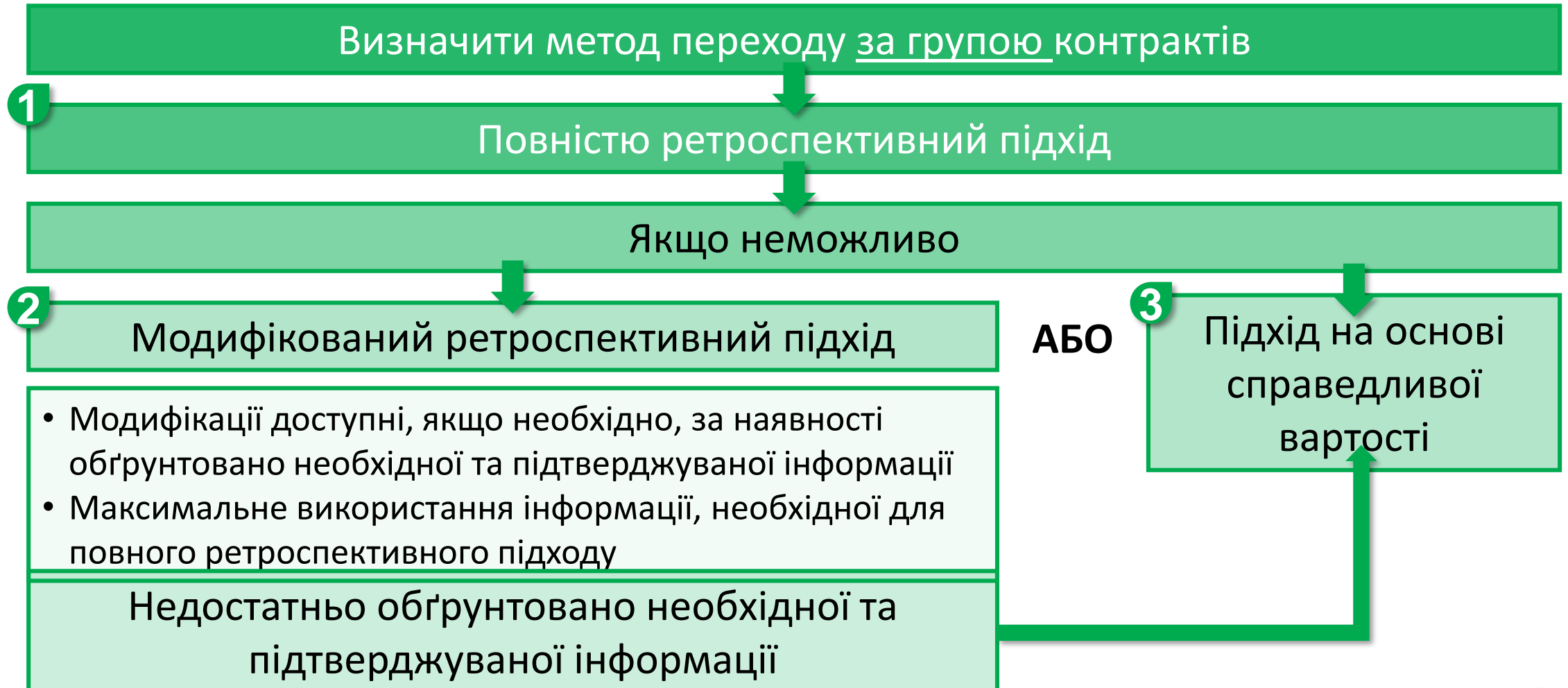

Бачення на основі ринкових відносин

3 Підхід на основі справедливої вартості *(продовження)*

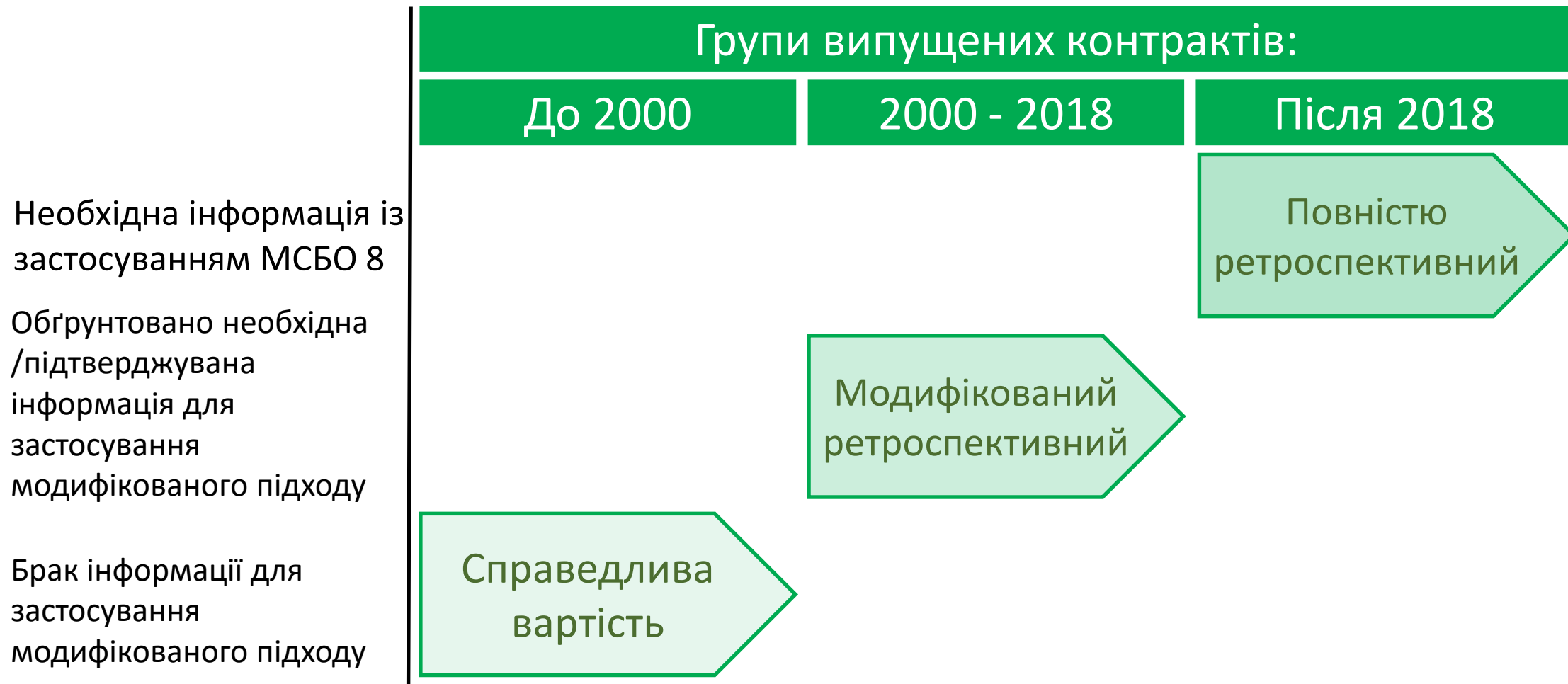
- » Суб'єкту господарювання потрібна обґрунтовано необхідна та підтверджувана інформація або з моменту первісного визнання, або на етапі переходу, щоб оцінити:
 - » Рівень агрегування контрактів
 - » Чи має контракт ознаки прямої участі
 - » Як визначити дискреційні грошові потоки
- » Суб'єкт господарювання може
 - » вибрати включити контракти, укладені з інтервалом більш ніж один рік, до однієї групи під час переходу; або
 - » Розділити на групи контракти, випущені з інтервалом не більше одного року, якщо під час переходу доступна обґрунтовано необхідна та підтверджувана інформація

Перше застосування МСФЗ 17

Приклад

Різні покоління

Розкриття інформації до
переходу

Розкриття інформації за МСБО 8

» Опис нового стандарту

» Вплив на:

» Класифікацію контрактів

» Оцінку активів і зобов'язань

» Зроблений вибір (наприклад, щодо аквізиційних витрат)

» Вплив на вхідні баланси

» Застосовані специфічні спрощення

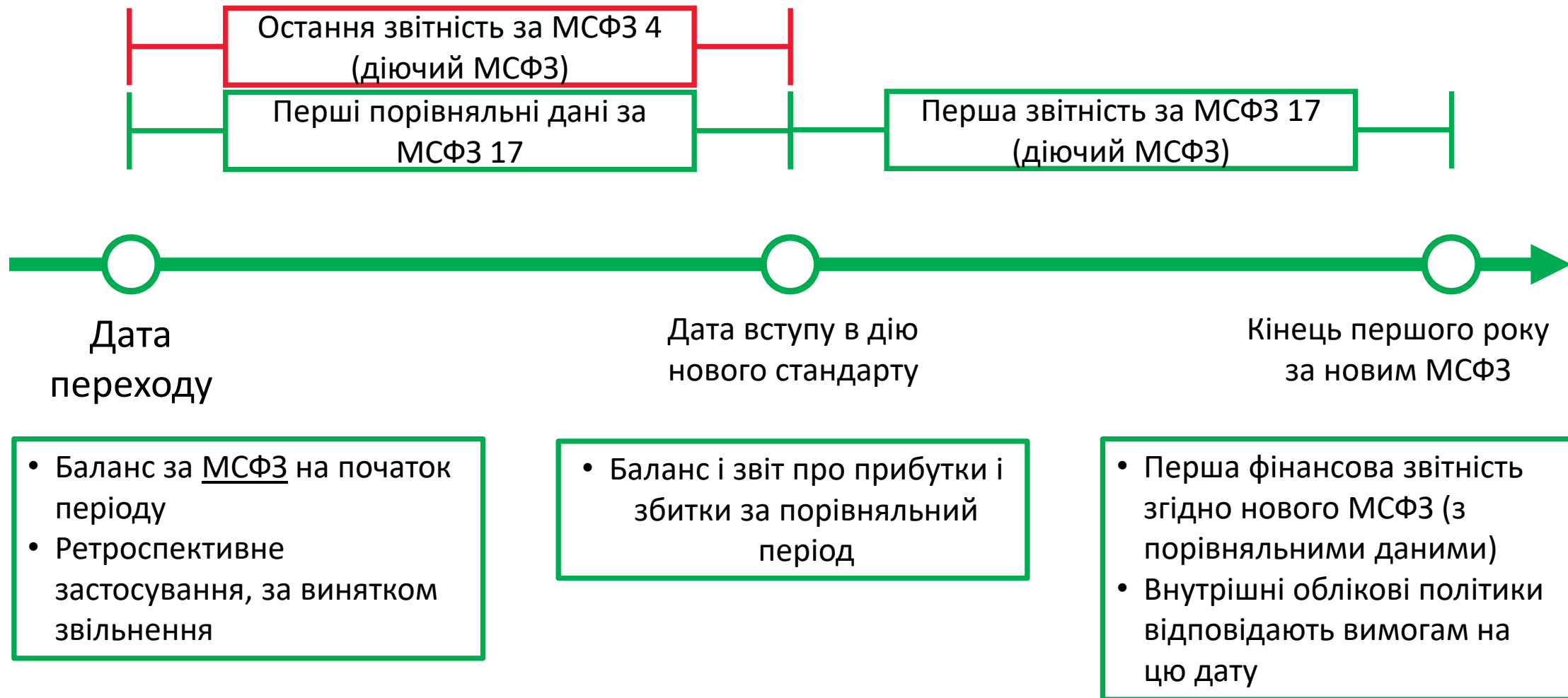
Розкриття інформації за МСФЗ 7 та МСФЗ 17

- » Узгодження балансової вартості фінансових активів і резервів під можливі збитки за кредитами між МСБО 39 і МСФЗ 9 (МСФЗ 7.42)
- » Початкове та поточне розкриття інформації, щоб дати можливість користувачам зрозуміти ефект застосування спрощень під час переходу (МСФЗ 17.114):
 - » Відокремлення доходу та CSM до припинення визнання контрактів

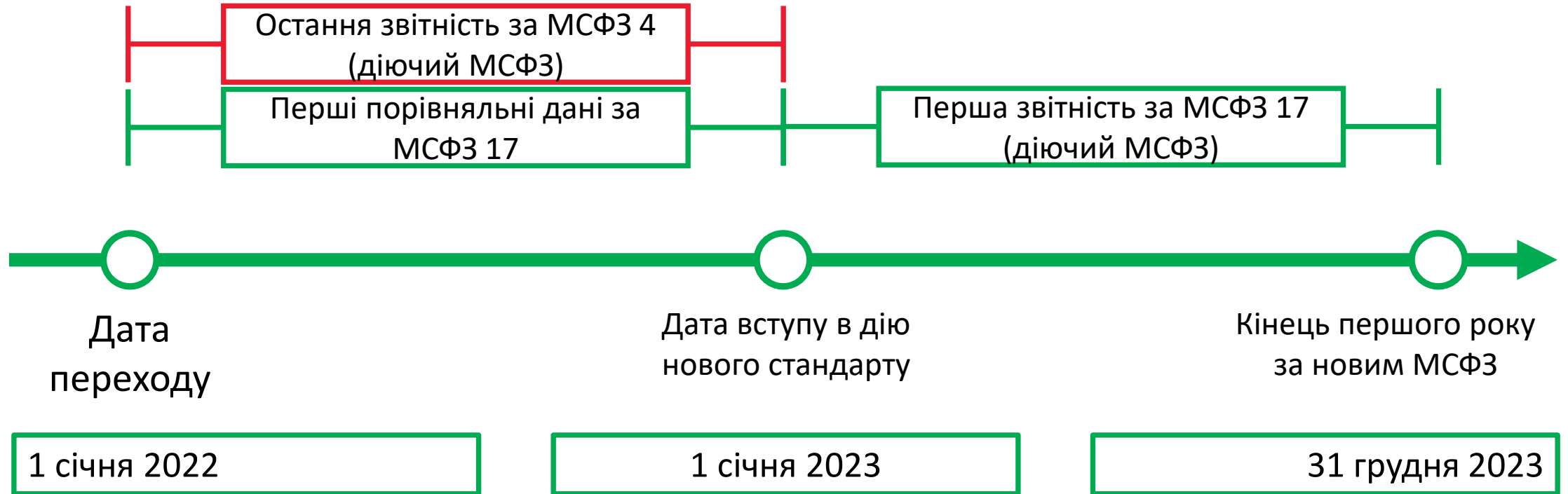

Розкриття інформації на
перехідному етапі

Часовий проміжок

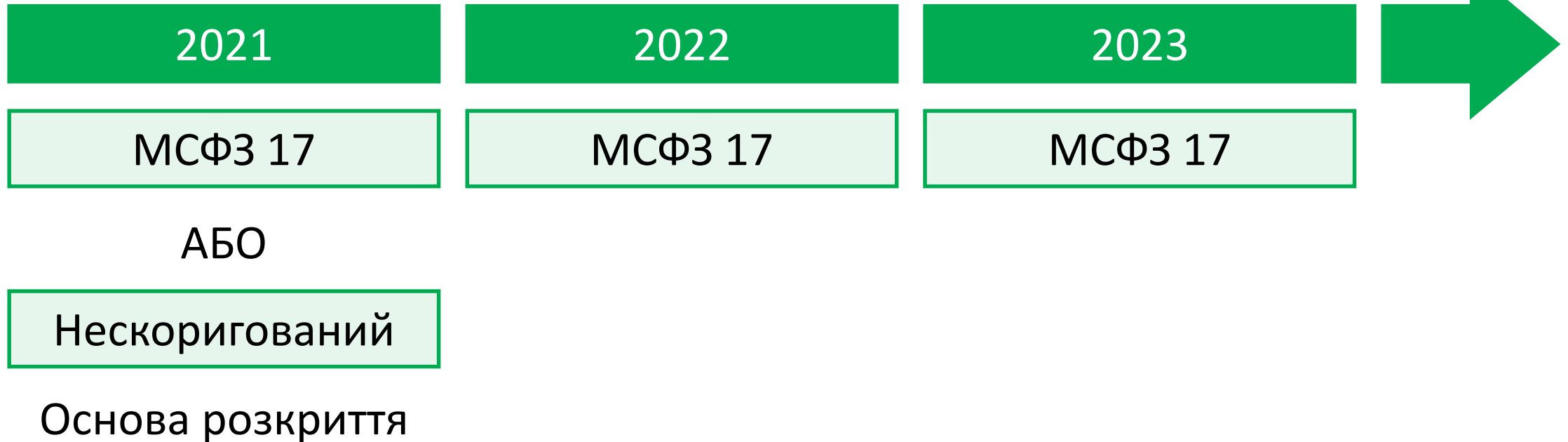

Часовий проміжок для МСФЗ 17

Порівняльні періоди

» Якщо суб'єкт господарювання вирішує представити більше одного порівняльного періоду, то МСФЗ дозволяє вибір:

Розкриття інформації про перехід

- » Якщо застосовується модифікований ретроспективний підхід або підхід на основі справедливої вартості:
 - » Поясніть використані методи та деталізовану інформацію
 - » Надайте окремі узгодження CSM, наприклад:

Узгодження контрактної сервісної маржі (CSM)

Повністю ретроспективний	Модифікований ретроспективний	Справедлива вартість
Існуючі контракти (якщо це доцільно) і новий бізнес	Існуючі контракти, якщо ретроспективне застосування є недоцільним	Існуючі контракти, якщо ретроспективне застосування є недоцільним

Проблемні зони

Досвід з ринковою закладеною вартістю (MCEV)

- » Розчарування серед тих, хто запровадив першим
 - » Ринок навчився розраховувати для обмеженої волатильності
 - » Не було розуміння масштабів волатильності
- » Відновлення довіри відбувалося повільно
- » Виникла значна нервозність щодо того, щоб бути першим
- » Невідповідна початкова точка
- » Як наслідок, на ринок надходить обмежена інформація

Різнi початковi точки

- » Рух відбувається з різних початкових точок
- » Не є індикатором щодо способу управління бізнесом
- » Не буде мати послідовних коригувань
- » Таким чином:
 - » Ймовірно, на ринок чекають сюрпризи
 - » З часом страховики намагатимуться змінити підходи
 - » У відповідь конкурентам
 - » У відповідь на зміни в управлінні бізнесом
- » Будуть зроблені помилки

«Звичка»

- » Природна схильність до використання для розрахунків припущень на основі сучасних методів управління продуктом
- » Деякі судження (наприклад, кількість вигод) є суб'єктивними та відобразатимуть уявлення/відчуття
- » Початковий ефект змін може бути не настільки значним, як очікувалося
- » Ключовим буде розкриття критичних суджень
- » Ключовими будуть еталонні показники (маржа ризику, джерела генерації прибутку та дослідження досвіду)

Невідповідність МСФЗ 17

Очікується:

- » Недостатнє розкриття інформації, особливо щодо ризиків і суджень
- » Потенційні проблеми з рівнями агрегації
- » Значне використання історичних показників/метрик, що не узгоджуються із прийнятими правилами бухгалтерського обліку, на початку
- » Деяка неузгодженість між емітентами у розкритті інформації на момент першої звітності на початку

Дякую